

آیین نامه کارهای سخت و زیان آور

(مصوب ۱۳۷۱/۹/۲۹)

ماده ۱- کار سخت و زیان آور کارهایی است که در آنها عوامل فیزیکی، شیمیایی، مکانیکی و بیولوژیکی محیط کار غیر استاندارد بوده که در اثر اشتغال کارگر تنشی به مراتب بالاتر از ظرفیتهای طبیعی (جسمی و روانی) در وی ایجاد می گردد که نتیجه آن بیماری شغلی و عوارض ناشی از آن می باشد.

تبصره - کارهایی که در آن عوامل و شرایط محیط کار به دلیل نقص یا عدم استفاده از امکانات فنی و مهندسی و موازین پیشگیری غیر استاندارد باشد چنانچه با رفع نقص و یا بکارگیری امکانات فوق بتوان این عوامل را به حد استاندارد و مجاز رسانید جزء کارهای سخت و زیان آور محسوب نمی گردد.

تشخیص این امر به عهده کمیته ماده ۱۸ این آیین نامه خواهد بود. براین اساس کارهای سخت و زیان آور به شرح مواد آتی خواهد بود.

ماده ۲- کار در معادن اعم از تحت الارضی یا سطح الارضی که ایجاب می نماید کارگران در تونلها و راهروهای سرپوشیده به استخراج بپردازد.

تبصره - کار استخراج شامل جدا کردن یا منفجر ساختن مواد از سطح کار، حمل مواد عملیات مربوط به انفجار، اداره تاسیسات آب و برق در داخل معدن و به طور کلی هر گونه مباشرت و نظارتی که ایجاب نماید کارگر در تونلها، راهروها یا میله های معدن انجام وظیفه نماید. می باشد.

ماده ۳- حفر قنوات و چاه ها و فاضلابها و تونلهای زیر زمینی و کار در مخازن سر بسته

ماده ۴- تخلیه و حمل مواد مذاب از کوره های مشغول به کار و کار مستمر در مجاورت کوره های ذوب به نحوی که کارگر در معرض مستقیم حرارت یا بخارات زیان آور متصاعد از کوره باشد.

ماده ۵- کار کارگرانی که مستقیماً و مستمراً در امر تولید در کارگاه های دباغی، سالامبور سازی و روده پاک کنی اشتغال دارند و کار مستمر در گند ابروها، جمع آوری، حمل و دفن زباله شهری،

ماده ۶- کار کارگرانی که مستمراً به امر جمع آوری و انتقال و انبار کردن کود (نظافت مستمر طویله، اصطبل، سالنهای پرورش طیور) در واحدهای دامداری و طیول اشتغال دارند.

ماده ۷- کار مستمر و مداوم در فضای باز و در ارتفاع بیش از پنج متر از سطح زمین بر روی دکلها، اطاقکهای متحرک، داربستها و اسکلتها.

ماده ۸- کار مداوم بر روی خطوط و پستهای انتقال برق با فشار شصت و سه کیلو ولت و بالاتر

- ماده ۹- مشاغل شن پاشی، پخت آسفالت دستی، قیرپاشی و مالچ پاشی.
- ماده ۱۰- عملیات جوشکاری در داخل مخازن
- ماده ۱۱- کارهایی که استمرار آنها موجبات ابتلا به بیماریهای حاصل از اشعه را فراهم می آورد نظیر کار با مواد رادیواکتیو و قرار گرفتن در معرض پرتوهای یونساز به تشخیص مراجع ذیصلاح و به استناد قانون حفاظت در برابر اشعه مصوب جلسه مورخ بیستم فروردین ماده ۱۳۶۸ مجلس شورای اسلامی.
- ماده ۱۲- کار در محلهای با فشار محیط بیش از حد مجاز از قبیل غواصی
- ماده ۱۳- کار مستمر در محیطهایی که با وجود رعایت مقررات حفاظتی و ایمنی موجبات بیماریهای گوش و یا کری کارگر را فراهم سازد.
- ماده ۱۴- کار در امور سمپاشی باغات و اشجار و مزارع و ضد عفونی اماکن و طویله ها و آشیانه های مرغداری در زمان سمپاشی
- ماده ۱۵- کار کارگرانی که مستقیماً در امر تولید و ترکیب سموم و حشره کش ها اشتغال دارند در زمان انجام کار
- ماده ۱۶- کار با وسایل اداری ارتعاش در حدی که برای سلامتی کارگر زیان آور باشد.
- ماده ۱۷- مرکز تحقیقات و تعلیمات حفاظت و بهداشت کار حد مجاز و استاندارد هر یک از مواد شیمیایی و عوامل بیولوژیکی و فیزیکی که در این آئین نامه نام برده شده است پس از تشکیل کمیته های تخصصی تعیین و جهت تصویب به شورای عالی حفاظت فنی پیشنهاد می نماید.
- ترکیب کمیته های تخصصی تعیین و جهت تصویب به شورای عالی حفاظت فنی تعیین خواهد نمود.
- ماده ۱۸- به منظور حسن اجرای مقررات این آئین نامه کمیته ای متشکل از اعضاء زیر:
- ۱- مدیر کل کار و امور اجتماعی استان که ریاست کمیته را عهده دار خواهد بود.
 - ۲- بازرس کار استان به انتخاب مدیر کل کار و امور اجتماعی
 - ۳- یکفکر نماینده سازمان تامین اجتماعی استان
 - ۴- یکفکر پزشک یا کارشناس بهداشت حرفه ای با معرفی سازمان منطقه ای بهداشت، درمان و آموزش پزشکی استان.
 - ۵- یک نفر نماینده کارفرما به انتخاب و معرفی کانون اتحادیه های صنفی استان.
 - ۶- یک نفر نماینده کارگر به انتخاب و معرفی کانون همبستگی شوراهای اسلامی کار استان یا کانون انجمنهای کارگران استان و یا مجمع نمایندگان کارگران استان.
 - ۷- یکفکر نماینده اداره کل صنایع استان
 - ۸- یکفکر نماینده اداره کل صنایع سنگین استان

۹- یکنفر نماینده اداره کل معادن و فلزات استان

۱۰- یکنفر نماینده اداره کل کشاورزی استان

۱۱- یکنفر نماینده صنعت نفت استان

۱۲- یکنفر نماینده سازمان حفاظت محیط زیست استان

۱۳- یکنفر نماینده سازمان جهاد سازندگی استان

۱۴- یکنفر از اساتید دانشگاه با معرفی دانشگاه استان

در هر استان و محل اداره کل کار و امور اجتماعی و با وظائف زیر تشکیل می گردد.

الف- تطبیق مشاغل سخت و زیان آور با مواد این آئین نامه و اعلام آن به مراجع ذیربط

ب- بررسی مشاغلی که در این آئین نامه بعنوان کارهای سخت و زیان آور ذکر نگردیده است و از طرف کارگران یا کارفرمایان و یا سایر مراجع سخت و زیان آوری آن تقاضا شده و اعلام نتیجه به شورای عالی حفاظت فنی.

ج- بررسی مواردیکه شغل یا مشاغل باتخاذ تدابیر لازم حالت سختی و زیان آوری آنها از بین رفته و در عداد مشاغل عادی درآمد اند و اعلام آنها به مراجع ذیربط بمنظور حذف مزایایی که بعنوان مزایای کار سخت و زیان آور پرداخت می گردیده است.

تبصره ۱- جلسات کمیته مذکور با حضور حداقل ۷ نفر از اعضا رسمیت یافته و تصمیمات کمیته با اکثریت آراء حاضرین در جلسه معتبر خواهد بود.

تبصره ۲- کمیته قبل از اتخاذ تصمیم موظف است نظریات کارشناسی را در خصوص ارزیابی محیط کار از نظر حد مجاز عوامل فیزیکی و شیمیایی و مکانیکی شرایط کار و وسایل استحفاظتی جمعی و فردی از مرکز تحقیقات و تعلیمات حفاظت و بهداشت کار و یا سایر مراجع مورد تایید وزارت کار و امور اجتماعی تحصیل نماید.

ماده ۱۹- کلیه کارفرمایان مکلفند قبل از ارجاع کارهای سخت و زیان آور بکارگران جدید الاستخدام و یا کارگرانی که می خواهند جدیداً باینگونه کارها گمارده شوند ترتیب انجام معاینات پزشکی آنان را از لحاظ قابلیت و استعداد جسمانی متناسب با نوع کارهای مرجوع بدهند.

ماده ۲۰- مقررات این آئین نامه به استناد تبصره ماده ۵۲ قانون کار جمهوری اسلامی ایران میباشد و ارتباط به تصمیمات کمیته های موضوع قانون بازنشستگی پیش از موعد بیمه شدگان تامین اجتماعی موضوع مصوبات مورخ ۱۳۶۷/۲/۲۸ و ۱۳۷۰/۶/۲۴ مجلس محترم شورای اسلامی که مطابق با ضوابط و مقررات خاص خود و در ارتباط با شخص و شغل و زمان و موقعیت کار به مورد اجراء گذاشته شده است ندارد.

این آئین نامه مشتمل بر ۲۰ ماده و ۴ تبصره به استناد ماده ۵۲ قانون کار جمهوری اسلامی ایران در جلسه نهایی مورخ ۱۳۷۰/۳/۴ شورای عالی کارتهیه و پس از بررسی مجدد و

اصلاحاتی در جلسات متعدد شورای عالی حفاظت فنی در جلسه ۷۱/۸/۲ تایید و در تاریخ
۷۱/۹/۲۹ به تصویب وزرای کار و امور اجتماعی و بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی
رسید.